

РОБЪРТ ШЕКЛИ ПОТЕНЦИАЛ

Превод от английски: Мария Вандусиел, 1989

chitanka.info

Съзнанието му бавно се възвръщаше. Първото, което усети, бе болка от множеството синини по цялото тяло и противна буца в стомаха.

Опита се да протегне краката си.

Краката не се опряха в нищо и той разбра: тялото няма опора.

Значи съм умрял. Свободно плувам в пространството?

Отвори очи и се убеди, че наистина плува.

Пред очите му — някакъв таван или пък е под?

Той премигна и околните предмети, размивайки се, приеха резки очертания.

След време стана ясно, че това е космически кораб. В каютата цареше хаос. Наоколо плуваха някакви сандъчета и различни вещи, очевидно измъкнати от опорите си поради претоварването. По пода се носеха части от прегорели проводници. Шкафовете до стената бяха стопени.

Какво ли означава всичко това?

Той вдигна ръка, отблъсна се от тавана, заплува надолу и ловко се хвана за дръжките в стената. Вкопчи се в тях и се опита да мисли.

— Всичко това има просто и логично обяснение — каза той на глас, за да се чуе. — Сега ще си спомня.

Как се казва? Не знае!

— Хей! — извика той. — Има ли някой тук?

Из тесния кораб се разнесе ехо. Отговор нямаше.

Тогава той заплува из каютата, избягвайки летящите наоколо сандъчета. След половин час стана ясно, че на кораба няма никого освен него.

Върна се в командната кабина. Там имаше меко кресло, а пред него бе дългият пулт за управление. Пристегнал се с коланите към креслото, той се зае да го изучава.

Пултът се състоеше от два пустеещи екрана, единият голям, а другият по-малък. Под големия екран имаше два бутона с надписи: „Преден обзор“ и „Заден обзор“. Под бутоните — скали за настройка. Под малкия екран нямаше надписи.

Други уреди той не намери и натисна бутона за предния обзор. Мъглата на екрана се разсея и откри черното платно на Космоса с бляскащи звезди. Той дълго гледа екрана в пълно недоумение, след това се обърна.

Преди всичко не трябва да изпада в паника, а да си подреди мислите. Не помни как се е озовал тук, не знае защо. Но все пак нещо знае ли?

— Аз съм човек — високо каза той. — Намирам се в космически кораб, в пространството. Знаем какво представляват звездите и какво планетите.

Какво още?

Още нещо от астрономията, още нещо от физиката и химията. Като че ли познава английската литература, макар в главата си да има само бестселърите на някой си Тродзел. Помни и авторите на няколко книги по история, но само че какво бе написано в тези книги?

Затова пък знаеше как се нарича това, което се е случило с него — амнезия.

Изведнъж страшно му се прииска да види лицето си. Ама, разбира се. По-рано трябваше да се сети. И наистина, човек не може да не се познае. А когато види лицето си, ще си спомни всичко.

Той се прехвърли към другата стена на каютата и започна да търси огледало.

Там имаше много вградени шкафове и той бързо ги отвори един след друг, изтърсвайки съдържанието им направо в безтегловността. В третия шкаф намери комплект за бръснене и стоманено огледалце. Той жадно се вгледа в отражението си.

Дълго, съвършено бяло лице с неправилни черти. На брадата са наболи черни косъмчета. Безкръвни устни.

Лице на непознат.

Не очакваше това, но все пак се съвзе и започна планомерен оглед на каютата. Е, все нещо ще му подсказе кой е той.

Отваряше едно след друго всички сандъчета, докато се убеди, че в тях има само вода и храна. Отблъсна сандъчетата по-надалече и продължи да търси.

В ъгъла плуваше обгорял по краищата лист хартия. Той го улови и прочете:

„Скъпи Рен! Момчетата от Биохимията неочаквано изясниха, че пенто може да предизвика загуба на паметта. Те казват, че препаратът е много силен, а пък тебе яко ще те

раздрусана, затова е възможна и травма. Навреме ни предупредиха, няма що! Е, нищо не може да се направи, затова ти пиша тази бележка четиринадесет минути преди старта. Искам да те ободря, в случай че са се оказали прави.

Преди всичко не търси никакви уреди. Всичко е автоматично или трябва да бъде автоматично, ако тази мукавена кутийка все още не се е разлепила. (Техниците не са виновни, те практически нямаха време до избухването.)

Курсът е нагласен автоматично да определя планетите, така че твоята работа е да си седиш мирно. Не мисля, че си забравил теоремата на Марсели, но за всеки случай ти я напомням. Не се страхувай, ако заседнеш при някакви разумни стоножки с осемнадесет глави. Ти ще срещнеш хуманоиден живот, защото така трябва да бъде.

Сигурно при старта ще се посмачкаш, но пенто ще те оправи. Ако намериш в каютата хаос, това е, защото не успяхме достатъчно добре да проверим опорите.

Сега да поговорим за поръчението. Незабавно иди до Проекционен апарат №1, в шкаф №15. Той е настроен да се самоунищожи след първата проекция, затова веднага си изясни всичко както трябва. Ти имаш извънредно важно поръчение, докторе, и всички мъже и жени на Земята са с тебе. Не ни подвеждай“.

Бележката бе подписана от някой си Фред Андерсън.

Рен (сега вече имаше и име) започна да търси шкаф №15 и го откри без особено усилие. Шкафовете от №11 до №25 бяха се споили в едно цяло. Съдържанието им бе загинало.

Ама че работа. Сега само обгорялата бележка го свързваше с миналото, с приятелите, с цялата Земя. Макар че паметта му не се върна, все пак му стана по-леко от това, че амнезията му има обяснение.

Но какво ли означава всичко това? Защо кораба са го строили с такава бързина? Защо са напъхали него и са го изпратили някъде? И

какво е това поръчение? И ако е толкова важно, защо не са го подготвили по-добре?

Бележката съдържаше повече въпроси, отколкото отговори. Рен доплува обратно до пулта, като бършеше чело от напрежение. Той дълго гледа в екрана към разкошните звезди, опитвайки се да измисли макар и някакво разумно обяснение на случилото се. Може би на Земята се е разразила епидемия и само той не се е разболял. Хората са построили кораба и са го изпратили в Космоса. А защо? Да установи връзка с други планети, да намери противоотрова, да я отнесе обратно...

Що за глупости!

Той отново огледа пулта и натисна бутона за заден обзор.

И едва не загуби съзнание.

Рязка, заслепяваща светлина заля целия екран, изгаряйки очите му. Рен бързо завъртя ръкохватката на настройката, докато най-накрая разбра какво е това.

Свръхнова. А в писмото се говореше за избухване.

Рен сега знаеше, че свръхновата това е Слънцето. И че то е погълнало Земята.

На кораба нямаше часовници, така че Рен губеше представа колко време лети. Придвижваше се из кораба като в сън, непрекъснато се връщаше към екрана.

Корабът се носеше напред и свръхновата се смаляваше.

Рен ядеше и спеше. Плуваше из кораба, оглеждаше се, търсеше. Летящите около него сандъчета му пречеха и той започна да ги смъква долу и да ги закрепва.

Минаха дни, а може би седмици.

След известно време Рен се опита да подреди известните му факти в система. Дори в нея да имаше дупки и тъмни места, дори да имаше лъжливи заключения — това бе по-добре, отколкото нищо.

И така него са го избрали да лети в космически кораб. Не е пилот, защото корабът е автоматичен, а по друга причина. В писмото го наричаха „доктор“. Възможно бе да е лекар.

Какъв лекар? Не е известно.

Създателите на кораба са знаели, че Слънцето ще се взриви. Очевидно те не са могли да спасят някаква значителна част от

населението на Земята. Вместо това са принесли в жертва и себе си, и всички останали, за да спасят него.

Защо само него?

От него очакват изпълнението на някакво много важно поръчение, толкова важно, че всички сили са били хвърлени за неговата подготовка. Толкова важно, че гибелта на Земята се е оказала второстепенна в сравнение с успеха на неговото поръчение.

В какво ли може да се състои това поръчение?

Колкото доктор Рен да си блъскаше главата над загадката, все не можеше да си представи нещо толкова изключително важно. Но и никаква друга теория същевременно не бе в състояние да измисли.

Опита се да подходи към проблема от друга страна.

Какво бих направил, запита се Рен, ако знаех, че Слънцето след малко ще се превърне в Свръхнова, а аз мога да спася само ограничен брой хора?

Той щеше да изпрати в Космоса поне една двойка, за да продължи човешкия род.

Но съвършено ясно бе, че ръководителите на Земята гледаха на проблема по друг начин.

След известно време малкият екран оживя. Върху него се появи надпис: „Планета. До контакта — сто часа!“

Рен седна пред пулта и се загледа в екрана. След доста време надписът се смени: „До контакта — 99 часа.“

Имаше достатъчно време. Рен хапна и отново се зае с почистването.

Докато набутваше сандъчетата в оцелелите шкафове, той се натъкна на някакъв предмет и веднага разбра, че това е прожекционен апарат. Встрани бе изписана цифрата 2.

Запасен — съобрази той. Сърцето му бясно затуптя. И как не се сети за това по-рано? Рен се наведе над окуляра и натисна бутона.

Филмът продължи повече от час. Той започваше с поетично описание на Земята: градове, полета, гори, реки, океани, винетки, които изобразяват земни хора и животни. Нямаше звук.

Камерата се пренесе в обсерватория, образно пояснявайки нейното предназначение. Последва разказ за това, как е била открита

нестабилността на Слънцето. Камерата показва лицата на астрофизиците, автори на откритието.

А след това започна надбягване с времето. Камерата фиксира в едър план кораба. Той видя себе си: ето го, бяга към звездолета, усмихва се срещу камерата, стиска ръка на някого и изчезва във вътрешността. Тук филмът свършваше. Вероятно са натоварили прожекционния апарат, сложили са на Рен инжекция и са го изстреляли.

Започна следващата лента.

— Здравейте, Рен — произнесе непознат глас.

На екрана се появи едър, спокоен мъж в строг костюм. Той гледаше Рен право в лицето.

— Не мога да пропусна възможността още веднъж да поговоря с вас, доктор Елис. Вие вече сте в далечния Космос и, разбира се, сте видели свръхновата, която погълна Земята. Струва ми се, че сега сте самотен.

Не се поддавайте на това чувство, Рен. Като представител на народите на Земята, аз още веднъж ви желая успех във вашата велика мисия. Излишно е да ви напомням, че ние сме с вас. Не се чувствувате самотен.

Вие, разбира се, вече сте изгледали филма от апарат №1 и добре сте схванали задачата си. Тази част от лентата — с моето лице и глас, също ще бъде автоматично унищожена. Естествено, засега не бива да се посвещават извънземните в нашата малка тайна.

Те и така скоро ще се досетят. Е, а всичко останало може да им обясните. Мисля, че това ще ви обезпечи тяхното съчувствие. Не споменавайте естествено за великото откритие и съответните методи. А ако те пожелаят да имат свръхсветлинен двигател, кажете им истината, че вие не знаете как е устроен, защото е създаден само една година преди взрива на Слънцето. И им кажете, че ако започнат да разглобяват двигателите на вашия кораб, те незабавно ще се самоунищожат.

Желая ви успех, докторе. И отлично справяне!

Лицето се изгуби, а апаратът забръмча по-силно, унищожавайки последната лента. Рен внимателно го прибра в един сандък, закрепил го в шкафа и се върна към пулта.

Върху екрана гореше надпис: „До контакта — 97 часа.“

Той седна и се опита да включи новите факти в създадената от него теория. Смътно си спомняше великата мирна цивилизация на Земята. Земните хора вече бяха почти готови да стартират към звездите, когато се откри нестабилността на Слънцето. Свръхсветлинния двигател го разработиха твърде късно.

На фона на тези събития са избрали Рен Елис, за да управлява космическия кораб. По някаква свършено невъобразима причина са избрали само него. Ясно, поръчението беше по-важно, отколкото всякакви опити да се спаси човечеството.

Той трябваше да установи контакт с разумен живот и да разкаже на неговите представители за Земята, но и да се въздържа от всички намеци за най-великото откритие и съответните научни методи.

Да знаеше само що за откритие е...

А след това той трябваше да изпълни своята велика мисия.

Рен бе готов да се спуска от яд. По дяволите, защо нищо не си спомняше. Защо тези глупаци не са могли да увековечат своите инструкции върху бронз?

Какво може да бъде?

Върху екрана се появи надпис: „До контакта — 96 часа.“

Доктор Рен Елис пристегна колана, седнал в креслото, и заплака от пълно безсилие.

Огромният кораб взе проби и направи необходимите изследвания. Малкият екран се освети: „Атмосфера — хлор. Живот — отсъства.“ Данните отидоха в корабните селектори. Едни вериги се прекъснаха, други се затвориха. Бе изчислен нов курс и корабът се отправи по-нататък. Доктор Елис ядеше, спеше и мислеше.

Бе открита още една планета и тя също бе изследвана и отхвърлена.

Доктор Елис продължаваше да мисли, а заедно с това направи малко откритие.

Той имаше фотографска памет. Откри го, като мислеше за филма. Оказа се, че помни лентата до най-малки подробности, помни всяко лице и всеки жест.

Започна да се проверява и му стана ясно, че това е постоянна способност. Отначало се чувствуваше едва ли не като урод, докато не

съобрази, че са го избрали точно заради паметта му — нали това е ценно качество за изучаването на новия език.

„Каква ирония — помисли той, — абсолютно запомняне плюс пълно отсъствие на памет.“

И третата планета бе отхвърлена.

Елис моделираше най-различни възможности в опитите си да отгатне своето поръчение.

Да се направи паметник на Земята? Може би. Но тогава защо ще подчертават жизнената важност на поръчението му за хората?

А може би са го изпратили като учител? Може би той трябва да занесе на извънземните последния подарък на Земята: да се научат да живеят в мир и съгласие.

Но защо ще изпращат с такова поръчение лекар? Освен това то е лишено от логика. Хората се учат с хилядолетия. Как ще се научат за няколко години. Пък и не съответствува на тона на двете послания. И човекът от филма, и авторът на записката не приличат твърде на мечтатели и алтруисти.

Между другото, в полето на обхвата на кораба попадна четвърта планета. Бе проверена и изоставена.

А в какво се състои „великото откритие“? Ако не е свръхсветлинният двигател, тогава какво? По-вероятно това е някаква философска истина. Например как да се постигне възцаряването на всеобща хармония и взаиморазбирателство на планетата.

Защо тогава не трябва да говори за това?

Върху екрана оживяха цифрите, които показваха съдържанието на кислород в атмосферата на петата планета. Елис нямаше да им обърне внимание, но вдигна очи, като чу шума на събудилите се генератори.

„Пригответе се за кацане!“ — заповяда екранът.

Сърцето му лудо заби, дъхът му секна.

Гравитацията на планетата притегли кораба.

Обзе го ужас. Той се бореше с него, но ужасът все повече растеше. Той закрепя и започна да къса придържащите го колани, чувствайки, че корабът пада.

На екрана сияеше синьо-зелената кислородна атмосфера на планетата. След това Елис си спомни.

„Влизането в планетна система от дълбокия Космос е аналогично на първоначална травма при раждането.“

Нормална реакция — си каза той, — но психиатър леко ще се справи с нея.

Психиатър! Ето какво било.

Доктор Рендолф Елис е психиатър. Сега вече знае каква специалност има. Помъчи се да си спомни още нещо, но напразно.

Защо Земята е изпратила в Космоса психиатър?

Корабът с вой се връза в атмосферата и Рен загуби съзнание.

Елис се свести почти веднага след приземяването. Свали предпазните колани и включи екраните. Към кораба се приближаваха някакви апарати, а в тях имаше... хора.

Да, хора, които приличаха на земните. Сега трябваше да вземе решение, от което щеше да зависи цялото му по-нататъшно пребиваване на планетата.

И какво да прави?

Елис помисли около минута и реши, че ще трябва, както се казва, да свири по слух. Ще импровизира. Нали общуването е невъзможно, докато не изучи езика. Е, а след това ще каже, че е изпратен от Земята, за да...

Какво, за да?

Ще разбере, когато му дойде времето.

Поглеждайки към екрана, Елис видя, че въздухът е годен за дишане.

Люкът на кораба се отвори и Елис излезе.

Той се приземи на субконтинента Кредд, чийто жители се наричаха креддяни. На планетата вече имаше всемирно правителство, но обединението бе станало скоро и населението все още използваше старите названия на страните и народите.

Със своята фотографична памет Елис без затруднение научи креддски език, още повече, че се откриха общи корени с езиците на Земята. Жителите, принадлежащи към вида хомо сапиенс, му се струаха не по-странни, отколкото някои представители на неговата собствена планета. Елис вече знаеше, че така и трябва да бъде. И колкото повече мислеше за това, толкова по-здраво в него се

затвърдяваше мисълта, че именно това сходство е необходимо за изпълнението на поръчението. Но какво е самото поръчение?

Елис учеше, наблюдаваше и мислеше. Под предлог, че не знае добре езика, той колкото се може повече забавяше срещата с Управителния съвет, очаквайки със страх въпросите.

И все пак часът настъпи.

Поведоха го в сградата на Съвета до вратата на главната зала. Елис влезе с прожекционния апарат под мишница.

Старейшината на Съвета сърдечно го приветствува, а Елис в отговор показва своя филм. След това започна беседата.

— Значи вие сте последният представител на своята раса? — попита председателят на Съвета.

Елис мълчаливо кимна, гледайки добродушното му сбръчкано лице.

— Защо вашият народ е изпратил само Вас? — попита един от членовете на Съвета. — Защо не са изпратили мъж и жена?

И аз самият бих искал да знам, помисли Елис, но гласно каза:

— Аз не мога да ви обясня с няколко думи психиката на моята раса. Решението ни произтича от самата ни същност.

Безсмислена лъжа, но какво можеш да кажеш?

— Някога вие ще ни обясните психиката на вашия народ — каза един член на Съвета.

Елис кимна, като огледа останалите. Филмът имаше очаквания ефект. Те са готови добре да се отнесат към последния представител на великата цивилизация.

— Ние много се интересуваме от вашия свръхсветлинен двигател — започна друг член на Съвета. — Вие можете ли да ни помогнете?

— За съжаление, не — отговори Елис.

Той вече бе разбрал, че техниката им е в доатомната ера, няколко века след земната.

— Аз не съм учен. Не разбирам от двигатели. Това е едно от последните ни постижения.

— Ние бихме могли сами да го разберем — предложи някой друг.

— Мисля, че не трябва да правите това — обясни Елис. — Доколкото знам, двигателите ще се повредят, ако някой започне да ги разглобява.

— Вие казахте, че не сте учен — меко произнесе старият председател, променяйки темата. — А какъв сте?

— Психиатър — отговори Елис.

Те разговаряха още няколко часа. Елис увърташе, доколкото можеше, лъжеше и измисляше, опитвайки се да скрие своята неосведоменост. А Съветът искаше да узнае за всички етапи от живота на Земята, за всички подробности на техническия и социален прогрес. Те се интересуваха от метода за определяне на предстоящото избухване на Сврѣхнова. Попитаха защо той е решил да кацне именно тук. И най-накрая, като се има предвид, че е долетял само той, нямаше ли неговата раса склонност към самоубийство.

— За в бъдеще ние бихме искали да ви зададем още въпроси — каза в заключение Старейшината.

— Ще бъда щастлив да ви разкажа всичко, което знам — отговори Елис.

— Това „всичко“ повече прилича на нищо — забеляза все същият заядлив член на Съвета.

— Защо говорите така, Елг? Спомнете си какво е преживял този човек! — упрекна го председателят. — Нали е загинал целият му народ. Трябва да бъдем по-гостоприемни.

Той се обърна към Елис.

— Вие и така ни помогнахте безкрайно. Например сега, когато знаем за възможността за управляеми ядрени реакции, можем да вложим усилията си за постигането на тази цел. Разбира се, държавата желае да възмезди понесената от вас загуба и да Ви окаже съдействие. Кажете с какво бихте искали да се занимавате?

Елис мълчеше, като не знаеше какво да отговори.

— Може би бихте искали да оглавите създаването на музей на Земята? Да построите паметник на вашия велик народ?

„Да не би пък в това да се състои моето поръчение“ — помисли Елис. И отрицателно поклати глава.

— Аз съм лекар. Психиатър. Възможно е да бъда полезен в това отношение.

— Но вие въобще не познавате нашия народ — загрижено каза старият ръководител. — Ще е нужен един цял живот, за да изучите естеството на нашите проблеми, да ги изучите така, че да можете да ги лекувате.

— Вярно е — съгласи се Елис. — Но нали нашите народи доста си приличат. Нашите цивилизации са вървели по идентични пътища. Тъй като съм представител на по-развитата традиция в психологията, моите методи биха помогнали на вашите лекари...

— Разбира се, доктор Елис — смутено се усмихна старият председател. — Не бива да се подценява народ, който е прекосил звездите. Аз сам ще ви запозная с главния лекар на една от нашите клиники. Моля, елате с мен.

Елис тръгна след него с разтуптяно сърце. Неговото поръчение трябва да бъде свързано по някакъв начин с психиатрията. Иначе защо ще пращат психиатър?

Но той все още не знаеше какво трябва да прави.

И което е още по-лошо, той нищо не си спомняше от своята медицинска подготовка.

— Моля, ето това е всичко за диагностичната апаратура — каза лекарят, гледайки към Елис изпод очилата в метални рамки.

Той бе млад, с лице кръгло като месечинка и жадуваше да се поучи от по-старата цивилизация.

— Можете ли да предложите някакви подобрения? — попита той.

— Трябва да разгледам апаратурата по-отблизо — уклончиво отговори Елис.

Диагностичният апарат не предизвика в него абсолютно никакви асоциации.

— Мисля, че не трябва излишно да Ви повтарям колко съм радостен, че ми се открива подобна възможност — разтапяше се междуременно лекарят. — Аз не се съмнявам, че вие от Земята сте успели да разкриете много от тайните на разума.

— О, да — каза Елис.

— А тук е залата — продължаваше лекарят. — Искате ли да я видите?

— С удоволствие — отговори Елис, хапейки устните си.

Паметта му така и не се възвърна. Той знаеше не повече, отколкото малко образованият еснаф. Ако нищо не се случи в най-близко време, той трябваше да признае собствената си амнезия.

— В тази стая — съобщи лекарят — имаме няколко тихи болни.
Елис влезе след него и погледна мътните безжизнени лица на тримата пациенти.

— Кататония — показа лекарят първия мъж. — Едва ли дори вие имате лекарство за тази болест. — Той добродушно се усмихна.

Елис не отговаряше. В неговия мозък изведнъж изплува спомен. Това бе само откъс от разговор.

— А това етично ли е? — питаше той.

В точно същата стая, но на Земята.

— Разбира се — отговаряше някой. — Ние няма да вредим на нормалните. Но когато става дума за психически болните, неизлечимите, то ние тях не ги лишаваме от нищо. Те все едно не могат да използват своя мозък. Например идиотите, буйните луди. Нашето отношение към тях е милосърдие.

И това бе всичко. Той не знаеше с кого тогава бе разговарял. Вероятно с друг лекар. Те са обсъждали някакъв метод за лекуване на умствено непълноценните. Нов метод? Възможно е. И съдейки по разговора, радикален.

— Да не би вие да сте намерили начин да лекувате кататониците? — изведе го от неговата замисленост лекарят с лунообразното лице.

— Да, да намерихме — отговори Елис напрегнато.

Лекарят изумен отстъпи.

— Но как е възможно това? Не може да се излекува мозък, който има органични поражения както вродени, така и придобити...

Той млъкна за миг.

— Но какво съм взел да ви уча. По-скоро започвайте, докторе.

Елис се наклони над първия кататоник и го погледна в лицето. Не разбираше много какво прави, но протегна ръка и докосна с палец челото на болния.

В мозъка на Елис сякаш нещо прещрака.

Кататоникът изгуби съзнание.

Елис почака, но нищо повече не се случи. Пристъпи към втория пациент и повтори процедурата.

Този също изгуби съзнание, а след това и третият.

— Какво става? — попита кръглоликият лекар. — Какво направихте?

— Не знам дали моите методи ще подействуват на вашите хора — каза наслуки Елис. — Моля ви, оставете ме сам, съвсем сам за известно време. Трябва да се съсредоточа...

Той се обърна към пациентите.

Докторът искаше да каже нещо, но премисли и тихо излезе.

Обливайки се в пот, Елис напипа пулса на първия болен. Пулс имаше. Елис се изправи и започна да крачи из стаята.

В него има някаква сила. Той може да предизвика у психопата припадък. Отлично. Нерви — връзки. Да успее да си спомни колко са нервните връзки в човешкия мозък. Някакво фантастично число: десет на двадесет и пета степен? Не, не е така. Но фантастично много.

А какво значение има това? Той бе уверен, че има.

Първият мъж простена и седна. Елис пристъпи към него, оня опипа главата си и отново простена.

Моя собствена шокова терапия, помисли си Елис. Може би Земята е намерила метод за лекуване на лудите? Тя е дала на Вселената този прощален подарък, изпращайки целител...

— Как се чувствувате? — попита той пациента.

— Никак — отговори онзи... на английски.

— Какво казахте? — ахна Елис.

Може би е станало предаване на мислите и той е дал на този човек своето знание на английски език? Какво пък, ако се пренесе натоварването от повредените нерви върху здравите...

— Чувствувам се прекрасно, докторе. Отлична работа! Ние никак не бяхме уверени, че това съоръжение от картон и проводници ще издържи, но както вече ви казах, това е най-доброто, което ние бихме могли...

— Кой сте вие?

Мъжът стана от кревата и се огледа.

— А аборигените тръгнаха ли си?

— Да.

— Аз съм Хейнс, представител на Земята. Какво ви е, Елис?

— А тези...

— Доктор Клайтел.

— Фред Андерсън.

Този, който се назова Хейнс, внимателно огледа своето тяло.

— Елис, можехте да ми намерите и по-добър носител — по спомените... Но това не е важно. Какво се случи с вас?

Елис разказа за своята амнезия.

— А нима вие не намерихте писмото?

Елис обясни всичко.

— Ние ще ви върнем паметта, не се тормозете — каза Хейнс.

— Приятно е отново да имаш тяло. Я по-тихо.

Вратата се откряна и в залата надзърна младият лекар. Той видя пациентите и нададе вопъл.

— Успяхте значи! Значи вие наистина умеете...

— Моля ви, докторе — прекъсна го Елис, — никакви резки шумове. Трябва да ви помоля да не ме безпокоите поне още един час.

— Разбира се — почтително каза лекарят, скри главата си и затвори вратата.

— Какво става? — попита Елис, гледайки тримата мъже. — Аз все още нищо не разбирам.

— Великото откритие — припомни му Хейнс. — Вие работихте над него. Това поне помните ли? Не? Андерсън, обяснете му.

Третият мъж бавно се приближи. Елис забеляза, че безсмислените лица започват да придобиват израз.

— Ти не си ли спомняш за изследването на факторите, определящи човешката личност?

Елис отрицателно поклати глава.

— Вие търсехте най-малкия общ знаменател на човешкия живот-личност. Източника, така да се каже. Изследванията са започнали преди около сто години, след откритието на Орджел. Орджел откри, че личността е независима от тялото, макар да е подложена на неговото влияние. Сега спомняш ли си?

— Не. Продължавайте.

— Накратко, ти (и още трийсетина души) изясни, че най-малката неделима частица на личността е една независима субстанция. Вие я нарекохте молекула М. Това е сложна психическа структура.

— Психическа?

— Е, нещо такова — каза Андерсън. — Тя може да се предава от един носител на друг.

— Прилича на мания — забеляза Елис.

Андерсън забеляза в ъгъла огледало и отиде да види новото си лице. Потръпна и изтри слюнката от брадата си.

— Старите легенди за обладаните от духове не са толкова далече от истината — намеси се в разговора доктор Клайтел.

Само той носеше своето тяло горе-долу свободно.

— Винаги е имало хора, които са умеели да отделят разума си от тялото. Астралната проекция и така нататък. Неотдавна обаче личността като такава е била отделена и е била разработена стандартна процедура за отделяне — ресинтез.

— Това означава ли, че вие сте безсмъртни? — попита Елис.

— Ама не — отговори Андерсън. — Личността има определена продължителност на живот. Тя е малко повече, отколкото на тялото, но също има граници. Обаче в състояние на сън може да се запазва едва ли не вечно.

— А може ли да се намери по-добро място за молекулата М — продължи Хейнс, — отколкото в собствения мозък? През цялото това време ние бяхме във вашите нервни връзки, Елис. Там има достатъчно място. Смята се, че количеството нервни връзки в мозъка на човека е равно на десет на...

— Тази част си я спомням — прекъсна го Елис. — Започвам да разбирам.

Сега стана ясно защо са избрали него. За тази работа е нужен именно психиатър, за да получи достъп до носителите. Той е преминал специално обучение. Разбира се, на креддяните все още не трябва да се говори за поръчението или за молекулата М. Едва ли ще им хареса, че техните хора, дори умствено непълноценни, са „обладани“ от земни хора.

— Само ме погледнете — подвикна Хейнс.

Той възхитен прегъваше пръстите си назад, откривайки, че на неговия носител ставите се прегъват в двете посоки. Другите двама също проверяваха своите тела точно така, както се проверяват коне. Те сгъваха ръце, напрягаха мускули, упражняваха се да ходят.

— Е, а... — започна Елис — а как ще е... Аз искам да кажа как ще стане с жените?

— Търсете още носители — отговори Хейнс, продължавайки да изследва своите пръсти. — Мъже и жени. Вие ще бъдете най-великият лекар на тази планета. При вас ще водят за лечение всички слабоумни.

И те ще бъдат посветени в тайната. По-рано от необходимото, никой няма да проговори.

Той замълча и неочаквано се усмихна.

— Елис, вие разбирате ли какво означава това? Земята не е умряла! Тя отново ще живее.

Елис само кимна с глава. Той все още се опитваше да отъждестви едрия спокоен Хейнс от филма с това пискливо чучело. Да, на всички ще им е нужно време, за да привикнат.

— Време е за работа — прекъсна размишленията му Андерсън.

— След като ти обработиш лудите на тази планета, ние ще заредим кораба и ще те пратим по-нататък.

— Къде? — попита Елис. — На друга планета ли?

— Разбира се. Тук надали ще има повече от няколко милиона, та нали ние не закачаме нормалните.

— Няколко милиона ли? А колко има у мене?

В коридора се чуха гласове.

— Вие действително сте тежък случай — засмя се Хейнс. — Бързо в креватите. Струва ми се, че чувам нашия доктор. Колко са у вас ли? На Земята бяхме около четири милиарда.

Разказът е публикуван във вестник „Орбита“, броеве 24, 25 и 26 от 1989 г.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.